

**Profesorul universitar Victor VOVC
la 65 de ani**

(n. la 29 septembrie 1948 în s. Climăuți, r-nul Dondușeni)

Medic, domeniul de cercetare: fiziologia omului și animalelor.

Dr. hab. în medicină (1993), profesor universitar (1995).

S-a născut la 29 septembrie 1948 în satul Climăuți, raionul Dondușeni, într-o familie de tineri gospodari. Ambii părinți, Vera și Ion Vovc, practicau meseria de pedagog, cel din urmă făcându-și concomitent studiile la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău. Le-a încheiat în anul 1950. Luându-și diploma de medic, este numit în funcția de medic-șef al Dispensarului dermatovenerologic din or. Bălți, familia urmându-l.

În 1953, când Victoraș, fiul său, împlinise 5 ani, doctorul Ion Vovc este recrutat în armată și numit șef de secție într-un spital militar. Se vede silit să se transfere cu familia în or. Krasnovodsk, Turkmenistan, unde li se pune la dispoziție o căsuță „finlandeză” nu departe de un aerodrom de avioane cu reacție.

Anume în această orbe, situată pe malul Mării Caspice, Victor face primii pași în procesul de instruire. Cum unitatea militară, unde locuia familia, era izolată, iar de jur împrejur era pustietate, în care din când în când se rătăcea câte o cămilă, timpul liber elevul îl consacra lecturii, în special a romanelor lui Jules Verne, precum și realizării lucrărilor tehnice la fizică. Rareori, se duce cu tata la pescuit în Marea Caspică. Această preocupare de autoinstruire i-a permis în clasa a șaptea să construiască arcul reflex în baza unei scheme electrice proprii, de rolul căruia în activitatea reflectoare a organismului, în special a celor polisinaptice, și-a dat seama definitiv fiind student la medicină și despre care le povestește viitorilor medici în prelegerile sale.

După trei ani de studii în Turkmenistan, în 1958,

medicul Ion Vovc este lăsat la vatră și revine cu familia la baștină, stabilindu-se cu traiul în or. Chișinău, unde activează ca asistent la catedra de dermatovenerologie a Institutului de Stat de Medicină. Victor își continuă studiile în școala rusă nr.4 din or. Chișinău, pe care o absolvă în 1966 cu medalie de argint. În același an, după susținerea examenului la fizică cu nota maximă de „5”, ca deținător al medaliei de argint, este înmatriculat la Facultatea de medicină generală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău. Înscriserea la facultate a fost un eveniment deosebit în viața tânărului care visa să-și continue studiile în Institutul despre care tatăl său vorbea, cu referire la corpul academic, la superlativ, și a părinților care aspirau ca feciorul să devină medic.

Pentru Victor Vovc, devenise reală posibilitatea de a i se realiza marea sa dorință, care îl urmărea din perioada adolescenței, de a-i vedea pe viu și de a face cunoștință cu renumiții profesori universitari N. Testemițanu, N. Anestiadi, V. Anestiadi, A. Zubcov, N. Starostenco, M. Borzov, C. Țâbârnă, B. Șarapov și alții. Erau niște personalități cu capacități intelectuale și morale excepționale, admirate, prețuite și iubite în societatea medicală. Tânărul student, ca și întreaga familie Vovc, era copleșit de activitatea profesorului universitar N. Testemițanu, pe atunci ministru al Sănătății, grație căruia autoritățile sovietice de partid au permis pregătirea medicilor cu studii superioare în limba „moldovenească”. Acest fapt a avut repercusiuni istorice incontestabile, contribuind la promovarea și emanciparea cadrelor naționale.

Victor era bine informat, din convorbirile tatălui cu prietenii săi de breaslă, despre deficitul acut de medici care ar poseda limba maternă și ar fi capabili să converseze cu oamenii. Această situație critică în pregătirea cadrelor naționale l-a și determinat să se înscrie în grupa cu predare în „moldovenească”, deși absolvise școala medie în limba rusă. L-a impresionat mult prima prelegere consacrată anatomiei și ținută în limba română de un tânăr absolvent al Institutului, acum profesor universitar și șef de catedră – M. Ștefăneț, care s-a dovedit a fi fascinantă.

Din primele zile caută posibilități pentru a efectua cercetări științifice. Șansa i s-a oferit la catedra de biologie condusă de profesorul universitar V. I. Zaharov. Prima lucrare științifică a fost consacrată influenței veninului de broaște asupra unor funcții vitale ale organismului.

În anul doi, frecventând prelegerile la fiziologie, conștientizează că această disciplină constituie baza medicinei contemporane, exprimând sensul căutărilor sale încă de pe când era elev. Hotărăște să-și

continue cercetările în cercul studențesc de fiziologie, hotărâre care i-a determinat soarta.

Profesorul universitar V. Vovc o mare parte din viața sa științifică a consacrat-o studierii manifestării mecanismelor fiziologice și patologice ale activității cordului sub influența factorilor stresogeni, în special de adaptare a acestuia către hipoxia intermitentă, cercetări predeterminate să destăinuie mecanismele adaptive protectoare ale cordului contra aritmiilor, dereglări ce prezintă un pericol deosebit de mare pentru viață. Aceste investigații au și constituit obiectivele principale ale tezei sale de doctor în medicină „Dinamica modificării echilibrului electroliților și a unor parametri ai activității contracțiilor miocardului la șobolani în procesul de adaptare la influența hipoxiei hipobarice intermitente” (1981) și de doctor habilitat în medicină „Efectul cardioprotector al adaptării organismului la hipoxia intermitentă și influența stresogenă” (1993), susținute cu succes în prezența celor mai prestigioși savanți din ex-URSS.

Studiind mecanismele de adaptare a cordului la hipoxia intermitentă, pentru prima dată în literatura de specialitate a descris procesele fundamentale de modificare a echilibrului hidro-electrolitic al celulelor miocardului și contractării mușchilor cordului în desfășurarea lor temporală. Datele experimentale privind dinamica inter- și extracelulară a concentrației de K, Na și Ca și a gradientelor lor de concentrație, precum și dezvoltarea hipertrofiei ventriculului drept al cordului pe parcursul adaptării către hipoxia intermitentă au o semnificație primordială în ce privește dezvoltarea proceselor fiziologice de adaptare, precum și celor ce duc la dereglările funcției cordului.

Un interes deosebit pentru practica de adaptare la hipoxie prezintă etapele stabilite în debut de profesorul universitar V. Vovc privind modificările pronunțate ale suprafeței extracelulare a țesutului miocardului ambelor ventricule și echilibrului electroliților (K, Na, Ca) în a 10-a, 20-a zi de adaptare, care, de facto, constituie perioade critice, vulnerabile, de unde rezultă necesitatea de a fi luate în calcul la elaborarea algoritmului profilaxiei adaptive prin hipoxia intermitentă.

O semnificație incontestabilă pentru teorie și practică prezintă datele referitoare la posibilitatea sporirii esențiale a efectelor antiaritmice cardioprotectoare ale adaptării organismului la hipoxia intermitentă și, în același timp, a rezistenței cordului față de acțiunile aritmogene și de contracție a surplusului de Ca²⁺ și paradoxului de Ca.

Prin investigațiile profunde ale mecanismelor

de adaptare a cordului, ce i-au permis să stabilească varietatea proceselor de adaptare și a efectelor protectoare ale cardiomiocitelor la hipoxie și influențele repetate stresogene, profesorul universitar V.Vovc a contribuit esențial la dezvoltarea adaptologiei, unul din cele mai actuale domenii de cercetare. Un loc aparte în adaptologie îl ocupă datele experimentale, potrivit cărora efectele cardioprotectoare se realizează nu numai din contul modului de reglare centrală, dar și de procesele autonome ale cordului.

Datorită acestor cercetări, au fost obținute dovezi privind însoțirea concomitentă a efectului cardioprotector de către modificări cu caracter antiaritmice ale activității bioelectrice a cardiomiocitelor, cărora le aparține un rol esențial în realizarea consecințelor antiaritmice în cazul deteriorării ischemice, adrenergice și hipercalcemiei cordului.

Spiritul inventiv și nivelul înalt de cunoștințe i-au permis să determine calea originală de sporire a capacităților adaptive și a rezistenței cordului prin utilizarea combinată a hipoxiei intermitente și factorilor stresogeni de scurtă durată repetată și prin administrarea derivatului adenozei- N^6 – ciclohexiladenozei și antioxidantului natural – coenzimei Q_9 .

Fiind înzestrat cu o mare putere de muncă și cu cunoștințe enciclopedice, în ultimii ani desfășoară cercetări științifice nu numai în domeniul adaptologiei, dar și în neurologie și psihiatrie, conlucrând împreună cu ilustrul savant-neurolog profesorul universitar Ion Moldovanu. Simbioza acestor două personalități s-a soldat cu noi elaborări originale. Ei au extins frontiera disciplinei neurologiei clasice prin dezvoltarea neurologiei funcționale, ce le-a dat posibilitatea să abordeze, în conformitate cu conceptul neurologiei funcționale, fenomene neurologice și psihoneurologice pe care până în prezent neurologia clasică nu putea să le explice; au elaborat o nouă viziune ce explică patogenia sindromului de hiperventilație persistentă cu adresare la relația dintre controlul comportamental și cel metabolic al actului respirator; au argumentat și implementat în practica neurologică metoda biofeedback ca metodă strategică de tratament al diferitor dereglări ale aparatului motor, a crizelor vegetative asociate cu hiperventilație etc., ce schimbă paradigma de tratament al unor maladii neuropsihice.

Nu pot fi trecute cu vederea și investigațiile științifice în domeniul fiziologiei stării de veghe și dereglărilor de somn, efectuate în comun cu profesorii din Grenoble, unde doctorul habilitat V.Vovc în anul 1996 a activat în calitate de profesor invitat.

În paralel cu cercetările științifice, profesorul

universitar V.Vovc o mare parte din timp o consacra activității didactice în vederea instruirii viitorilor medici. Din anul 1982 până în 1987, de rând cu munca didactică în calitate de lector superior la catedra de fiziologie normală, activează și ca șef de Secție științifică a Institutului de Stat de Medicină, secretar responsabil al Comisiei de admitere, prodecan, apoi decan al Facultății de Pediatrie.

Înzestrat cu o mare putere de muncă și cu o pasiune deosebită pentru cunoașterea și dezvoltarea științelor fundamentale în pregătirea medicilor, fiind sociabil, agreabil și dinamic, participă la organizarea pregătirii studenților străini. Din 1991 îndeplinește funcția de decan, responsabil de instruirea studenților de peste hotare, iar din 1999 – șef al Secției relații internaționale a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. În exercițiul acestei funcții a promovat consecvent implicarea cadrelor științifice și didactice ale Universității în realizarea programelor științifice internaționale și de instruire medicală.

În 1999 fondează Catedra de Biofizică, Informatică și Fiziologia Omului la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, pe care o conduce până în anul 2009, când aceasta este fuzionată cu Catedra Fiziologie și Reabilitare Medicală, reorganizând Catedra sub denumirea nouă Fiziologia omului și Biofizică.

Lucrările științifice ale profesorului universitar, doctor habilitat în medicină Victor Vovc prezintă o contribuție reală în dezvoltarea adaptologiei, una dintre cele mai actuale științe nu numai pentru societatea contemporană, dar și pentru cea viitoare.

Acad. Teodor Furdui

Acad. Ion Ababii

Acad. Stanislav Groppa

Dr., conf. cerc. Valentina Ciochină